

стив добірку Шевченкових віршів періоду заслання в перекладі Ш. Там же надруковано і його статтю «Тарас Шевченко». Газ. «Правда Востока» (9.III 1949) опублікувала статтю Ш. «Пісень братства народів». Вірші Шевченка в перекладах Ш. включено й до збірки «Думи мої, думи мої...» (Ташкент, 1962).

ШЕКСПІР (Shakespeare) Уільям (23.IV 1564—23.IV 1616) — англійський поет і драматург. Його твори належать до найвищих здобутків світової культури. Високі ідеали гуманізму, народність і демократичність мистецтва Ш., майстерне реалістичне відображення глибинних процесів і гострих конфліктів соціальної дійсності й особистого життя, точність психологічних характеристик, багатогранність і типовість образів були співзвучні ідейно-естетичному світу Шевченка і зумовили його постійний інтерес до творчої спадщини Ш. В Росії переспівні й переробки драм Ш. почали з'являтися з 1748, переклади — з 1783. Широкої популярності набули віршована переробка С. Високавтовим «Гамлета» (1810), переклади (віршем) М. Вронченка («Гамлет», 1828; «Макбет», 1837), М. Полевого («Гамлет», 1837) і особливо М. Кетчера, який 1841—50 видав прозові переклади 15 п'єс Ш. Згадки про англ. драматурга є в листах Шевченка, в його творах, «Щоденнику». Вони вказують на глибокий інтерес укр. поета до творчості Ш., обізнаність з переробками, перекладами, театром постановками його п'єс, музикою до них.

Ще до заслання Шевченко мав у своїй власній бібліотеці твори англійського драматурга (про це свідчать його листи до М. Костомарова 1. II 1847, до А. Лизогуба 7.III 1848). Перебуваючи на засланні, поет прописав А. Лизогуба надіслати йому твори Ш. в перекладі М. Кетчера (лист 11.XII 1847), які одержав у безреші 1848. З аналогічним проханням звернувся з Нижнього Новгороду до М. Лазарєвського (листи 21.I 1858 і 22. II 1858). Захоплювався грою А. Олдріджа в п'єсах Ш. (лист до М. С. Щепкіна 6.XII 1858). У повісті «Музикант» є згадка про п'єсу «Сон літньої ночі» і музику, яку написав до неї Я.-Л.-Ф. Мендельсон-Бартольді, у повісті «Прогулка з удовольством і не без моралі» — про трагедію «Гамлет» і «Отелло». На тему трагедії Ш. «Король Лір» Шевченко виконав два малюнки «Король Лір» (1843).

Лит.: Білецький Ф. М. Т. Г. Шевченко про Вільяма Шекспіра. В кн.: Іноземна філологія, в. 1. Львів, 1964.

І. П. Симоненко.

ШЕЛГУНОВ Микола Васильович (4.XII 1824—24.IV 1891) — російський громад. діяч, літ. критик і публіцист, революц. демократ. Імовірно, його познайомив з Шевченком в останні роки поетового життя М. Михайлов. Був присутнім на похороні поета 12.III 1828 (с. ст.) 1861. В 1870 виступив з критичною статтею «Глуха пора» з приводу творів Марка Вовчка, в якій дав високу оцінку поезії Шевченка, підкреслив її народність.

ШЕЛУДЬКО Дмитро Ілліч (1892—8.V 1954) — болгарський літературознавець. Член Болгарської комуністичної партії з 1944. Н. на Україні. Навчався в Київському і Петербурзькому ун-тах. Щоб набути спеціалізацію, поїхав до Німеччини, де жив протягом деякого часу. Після приходу до влади фашист. диктатури виїхав до Болгарії. Вивчав історію національно-визвольного руху в Болгарії. Цікавився болгарсько-рос. і болгарсько-укр. літ. зв'язками. В статті «Любен Каравелов і Україна» (1920) розглядав ставлення болг. письменника до Шевченка. В статті «Кілька нотаток про вплив Шевченка на болгарських поетів», вміщеній у журн. «Сльнче» (1921, кн. 11), писав про вплив творчості укр. поета на Л. Каравелова, про інтерес Р. Жинзифова і П. Славеїкова до Шевченка. Йому належать статті «Вплив Шевченка на Любена Каравелова» (1928), «Шевченко і тенденція в мистецтві» (1934), «Шевченко в своїх російських творах» (1936), «Шевченко в Болгарії» (1950) та інші.

ШЕНОА (Šenoa) Август (літ. псевд. — Велько Рабачевич, Петриця Керемпук, Милутин та ін.; 14.XI 1838—13.XII 1881) — хорватський письменник. У 1859—64 навчався в Празі. Познайомився з творчістю Шевченка, очевидно, завдяки опублікованій у журн. «СМКС» [«Časopis Musea království českého»] («Часопис Музею Чеського королівства», 1859, т. 1) статті О. Пипіна «Листи про найновішу російську літературу», де йшлося й про українську літературу, зокрема про Шевченка.

У Празі Ш. зустрічався й розмовляв з О. Пипіном, який і безпосередньо міг докладно поінформувати його про розви-

ток укр. л-ри і творчість її великого поета. Під час перебування в Празі переклав «Розриту могилу» Шевченка, надрукував переклад під псевд. Велько Рабачевич у хорват. часописі «Naše gore list» («Листок з нашого лісу», 1863, № 32). Це перший переклад Шевченкового твору в Хорватії. Ш. приписують (М. Крацов, Й. Бадаліч) і переклад вірша «Нащо мені женитися?», опублікований анонімно під назвою «Козацьке щастя» в загреб. часописі «Vienac» («Вінець», 1871, № 36). Обидва переклади відзначаються точністю й сумлінністю.

Лит.: Badalić J. T. G. Ševčenko u hrvatskoj književnosti. «Umjetnost riječi», 1964, № 4; Flaker A. Ukrajinska književnost u Hrvatskoj. «Croatica», 1970.

ШЕР (Scher) Біра (н. 29.VIII 1922) — угорський літературознавець. Н. в Ростові-на-Дону. Ад'юнкт кафедри російської філології Будапештського університету (з 1961). У 1966 захистила канд. дисертацію на тему «Українська література в Угорщині (1864—1964)». Досліджує життя й творчість Шевченка, шлях його творів до угор. читача, а також угор. інтерпретації його поезії. Цим проблематично присвятила низку статей, зокрема «Шевченко» (1961), «Шевченко в Угорщині», «Шевченко і його угорські перекладачі» (обидві — 1968) і значне місце в дисертації.

ШЕРВУД Леонід Володимирович (28.IV 1871—23.VIII 1954) — російський радянський скульптор. У 1913 брав участь у конкурсі на проект пам'ятника Шевченкові для Києва. Жорі визнали проект Ш. за найкращий і присудили авторові 2-у премію (1-у не присудили нікому). Однак об'єднаний к-т по спорудженню пам'ятника поетові, всупереч рішення жорі, віддав перевагу проектові А. Шюртіно, що викликало протести передової громадськості. В 1939 Ш. знову звернувся до образу Шевченка, створив його портрет.

ШЕРШАВИЦЬКИЙ Павло Миколайович (1825 — р. см. невід.) — чиновник канцелярії предводителя дворянства Миргородського повіту.

Шевченко познайомився з Ш. 1845 у Миргороді і був тоді частим гостем у його родині.

ШИГАРІН Микола Д. (н. 1830 — рік смерті невідомий) — чиновник канцелярії кн. генерал-губернатора 1847. Шеняв, як було заарештовано Шенченка, Костомарова та інших членів Кирило-Мефодіївського